

Kommunal arbetsmarknadsstatistik 2016

KOLADA – STATISTIK OCH DATABANK

Förord

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tagit initiativ till att i samarbete med Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) bygga upp en databank med statistik om kommunala arbetsmarknadsinsatser. Statistiken publiceras och är tillgänglig för alla i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada.¹

En majoritet av landets kommuner har bidragit med uppgifter avseende verksamhetsåret 2016. Statistiken samlas in en gång per år.

Databasen innehåller information om vilka målgrupper kommunerna arbetar med, vilka insatser som erbjuds, hur arbetet organiseras och vilka resultat som uppnås. Syftet med databasen är att erbjuda kommunerna ett instrument för att:

- jämföra utvecklingen i den egna kommunen år från år
- jämföra ”situationen” i den egna kommunen med andra kommuner
- jämföra målgrupper, arbetsmetoder och resultat
- hitta lärande exempel och bedriva utvecklingsarbete
- ta fram beslutsunderlag för kommunens politiker

Informationen i databasen är också viktig för SKL för att bevaka kommunernas intressen på det arbetsmarknadspolitiska området.

Vi vill rikta ett stort tack till alla kommuner som fyllt i uppgifter i databasen och därmed bidragit till denna rapport.

Denna rapport har författats av Stefan Sjöbäck, SKL:s avdelning för utbildning och arbetsmarknad.

Läsaren av denna rapport är fri att använda och kopiera materialet, men var god ange källa.

Stockholm i juni 2017

Per Arne Andersson

Direktör/avdelningschef

Avdelningen för Utbildning och Arbetsmarknad

¹ Databasen förvaltas av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) och innehåller ett stort antal ”utvecklingsnyckeltal”, det vill säga nyckeltal från olika utvecklingsprojekt som bedrivs av myndigheterna eller av RKA och SKL.

Innehåll

Sammanfattning	4
Information om Kolada	6
Information om datainsamlingen	6
Vilka kommuner har lämnat arbetsmarknadsstatistik?	7
Organisering av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	9
Genomsnittligt antal anställda per kommun som 2016 arbetade med arbetsmarknadsfrågor (årsarbetare)	9
Vilka arbetsmarknadsinsatser erbjuder kommunerna?	11
Vilka deltog i arbetsmarknadsåtgärder?	13
Vilka resultat uppnås?	17
Antal feriepraktikplatser under 2016	20
Köp av externa tjänster	20
Avslutande kommentarer	21
Bilagor	23
Bilaga 1 – Kommuner som lämnat statistik	23
Bilaga 2 – Instruktion Kolada	25

Sammanfattning

Arbetsmarknadspolitiken är en del av den ekonomiska politiken och ett ansvarsområde för staten. Kommunerna har ansvar för att stödja personer som står utanför arbetsmarknaden och omfattas av insatser enligt socialtjänstlagen eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Dessutom lägger många kommuner stora resurser på åtgärder för att – i enlighet med lagen om arbetslöshetsnämnd - förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet.

Målet med de kommunala arbetsmarknadsverksamheternas insatser är att deltagarna ska få ett arbete, men verksamheten har också andra syften. Det handlar om att utreda de arbetssökandes arbetsförmåga och utfärda intyg. När så har skett anses uppdraget vara slutfört. Så var det i 27 procent av ärendena år 2016.

Arbetsmarknadsverksamhetens uppdrag är också att förbereda arbetssökande för insatser på Arbetsförmedlingen eller dokumentera arbetshinder inför fortsatta vårdkontakter. I 13 procent av fallen överfördes på detta sätt ansvaret för deltagarna till en annan myndighet.

I statistikdatabasen, www.kolada.se finns information om kommunernas kostnader för arbetsmarknadsåtgärder.

Denna rapport bygger på vad 208 av Sveriges totalt 290 kommuner registrerat in i databasen Kolada avseende verksamhetsår 2016. En kommun har svarat att man inte har några arbetsmarknadsåtgärder. De kommuner som svarat motsvarar 85 procent av Sveriges befolkning.

- I 4 procent av kommunerna fanns en särskild arbetsmarknadsnämnd. I en majoritet av kommunerna låg ansvaret för arbetsmarknadsinsatserna på kommunstyrelsen (38 procent) eller socialnämnden (34 procent).
- I de kommuner som rapporterat in uppgifter i databasen fanns 3 656 anställda (årsarbetare) som arbetar med arbetsmarknadsfrågor. Omräknat till samtliga kommuner rör det sig om cirka 4 680 anställda. 60 procent är kvinnor och 40 procent är män.
- De arbetsuppgifter personalen lade mest tid på var arbetsprövning/träning (19 procent av arbetstiden), anskaffning av praktikplatser och stöd till praktikanter och handledare på offentliga eller privata arbetsplatser (18 procent), jobbsökaraktiviteter inklusive coaching (15 procent) och arbetsuppgifter att tillhandahålla och administrera bland annat kommunala arbetsmarknadsanställningar 14 procent.
- I de kommuner som rapporterat in uppgifter i databasen deltog totalt 76 588 personer under ett år i olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder, varav 45 procent var kvinnor. Omräknat till samtliga kommuner rör det sig totalt om cirka 95 000 deltagare. 46 procent av deltagarna hade anvisats av Arbetsförmedlingen medan socialtjänsten stod för 32 procent av anvisningarna.
- Var tredje deltagare (30 procent) var yngre än 25 år vilket är samma som 2015.
- Mer än hälften av deltagarna, 60 procent, har som högst grundskoleutbildning varav 18 procent saknar grundskoleutbildning. 31 procent har

som högst en gymnasial och 9 procent har en eftergymnasial utbildning. De som saknar grundskoleutbildning har ökat med 3 procent jämfört med 2015.

- Många av deltagarna hade varit arbetslösa under en lång period innan de skrevs in på den kommunala arbetsmarknadsverksamheten: 43 procent hade varit utan arbete mer än 24 månader och 39 procent i 6-24 månader. 18 procent av deltagarna hade varit arbetslösa mindre än 6 månader innan de kom till arbetsmarknadsenheterna.
- Tiderna för deltagarna i insatser varierar kraftigt. 54 procent av de som avslutat en insats hade deltagit i kommunala åtgärder i mindre än ett halvår, 35 procent hade deltagit i 6 – 24 månader samt 10 procent mer än 24 månader.
- I de kommuner som rapporterat in uppgifter i databasen fanns 12 744 årsplatser med tidsbegränsade anställningar som tillskapats av arbetsmarknadspolitiska skäl. Omräknat till samtliga kommuner rör det sig om drygt 17 100 årsplatser vilket är 400 fler än 2015.
- 24 procent av kvinnorna och 28 procent av männen har börjat arbeta när de avslutade den kommunala insatsen. 12 procent av kvinnorna och 8 procent av männen har gått till studier vid avslut. Det är ett bra resultat då 40 procent av alla avslut var arbetsförmågebedömning, arbetsutbildning, förbereda arbets sökande för insatser på Arbetsförmedlingen eller dokumentera arbetshinder inför fortsatta vårdkontakter (Slutförda uppdrag och Överförd till annan myndighet).

Tabell 1 Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet

Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet	Andel av samtliga kvinnor	Andel av samtliga män
Börjat arbeta	24 %	28 %
Börjat studera	12 %	8 %
Överförd till annan myndighet	13 %	13 %
Slutförda uppdrag	27 %	27 %
Någonting annat än ovanstående	24 %	24 %

SKL kan – utifrån de uppgifter som kommunerna lämnat till databasen Kolada – slå fast att kommunerna gör ett omfattande arbete på det arbetsmarknadspolitiska området. Vi kan också konstatera att det finns en mängd utmaningar som är gemensamma för kommunerna och Arbetsförmedlingen. Dit hör insatser för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för såväl ungdomar som har haft svårt för att klara skolan som insatser för utrikesfödda med svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Syftet med att bygga upp en databas med information om kommunernas arbetsmarknadsinsatser är att erbjuda kommunerna möjligheter att göra analyser och utvärdera den egna verksamheten. SKL:s förhoppning är att informationen i databasen ska kunna bidra till detta arbete och att kommunerna också ska söka efter ”lärande exempel” i andra kommuner.

Information om Kolada

Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada) ägs av den ideella föreningen Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Medlemmar i RKA är Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och svenska staten. I Kolada finns över 3000 nyckeltal och med hjälp av dessa kan man ta fram underlag för analyser och jämförelser.

I Kolada kan man följa kommunernas och landstingens verksamheter från år till år. Man kan också visa siffrorna i tabeller, diagram eller kartor på datorn, kopiera över bilder i antingen dokument eller presentationer och även exportera siffrorna till Excel för detaljerad eller vidare bearbetning.

Information om datainsamlingen

Frågeformuläret som låg till grund för datainsamlingen skickades i december 2016 till SKL:s kontaktpersoner för arbetsmarknadsfrågor i landets samtliga kommuner. Datainsamlingen skedde under årets tre första månader, men det fanns möjligt att även i efterhand komplettera eller ändra inlämnade uppgifter.

SKL har under de fyra senaste åren byggt upp en databas omkring den kommunala arbetsmarknadsstatistiken. Gensvaret från kommunerna har ökat kraftigt de fyra senaste åren².

När underlaget till denna rapport togs fram hade 208 kommuner (71,7 procent) lämnat arbetsmarknadsstatistik i databasen avseende verksamhetsåret 2016. I de kommuner som svarat bor ca 85 procent av Sveriges befolkning. Av de 40 största kommunerna har 37 svarat. I bortfallet finns kommuner som avstått från att lämna statistik, då de antingen saknar en kommunal arbetsmarknads-verksamhet eller endast arbetar med frågorna i begränsad omfattning.

Det är fjärde gången kommunerna rapporterar in uppgifter i databasen sedan frågeformuläret ändrades år 2013. I och med att statistiken är relativt ny finns fortfarande en del ”barnsjukdomar” som kan medföra kvalitetsbrister. I frågeformuläret finns definitioner som enligt en del kommuner varit svårtolkade och som därför kan ha medfört att man registrerat uppgifter på fel sätt.

SKL har uppmärksammat kommuner som gjort uppenbara fel och bett dem rätta uppgifterna, vilket flertalet också gjort men – trots det – kan det kvarstå en del brister. Ett vanligt fel är att kommunerna angett det faktiska antalet istället för andelen. Det har fått till följd att procentalen i en del diagram och tabeller inte blir exakt 100 procent när de summeras. SKL:s bedömning är att de felaktigheter som finns i databasen visserligen påverkar resultatet, men endast i marginell omfattning.

SKL efterfrågade i samband med datainsamlingen synpunkter på frågeformuläret, datasystemet m.m. Tillsammans med några kommuner kommer SKL att gå igenom de synpunkter som kommit in och förtydliga definitioner till kommande insamlingar. SKL kommer dock inte att göra några mer omfattande förändringar i frågeformuläret utan tanken är att använda samma frågor varje år.

För att underlätta kommunernas datainsamling för SKL en fortlöpande dialog med ett flertal företag, som levererar IT-lösningar till kommunala arbetsmarknadsverksamheter, och uppmanat företagen att synkronisera datasystem med SKL:s statistikinsamling.

² SKL har försökt samla in statistik under åren 2006-2012. Som mest fick vi svar från 49 kommuner. År 2012 bidrog endast 18 kommuner med uppgifter för att sedan öka svaren till 210 år 2013, 226 år 2014, 229 år 2015 och 208 år 2016.

Vilka kommuner har lämnat arbetsmarknadsstatistik?

Antalet kommuner som omfattas av kartläggningen är 208.

Av kartan nedan framgår vilka kommuner som lämnat information i databasen (se också bilaga 1 för information om vilka kommuner som lämnat uppgifter i databasen). Nedan markeras de kommuner som rapporterat in kommunal arbetsmarknadsstatistik i Kolada med blå färg.

Tabell 2 Kommuner som har bidragit med arbetsmarknadsstatistik i databasen Kolada utifrån befolkning

		Andel
Mer än 200 000 invånare	4 av 4	100 %
100 000-199 999	11 av 11	100 %
50 000-99 999	25 av 32	78 %
30 000-49 999	32 av 38	84 %
20 000-29 999	31 av 38	82 %
15 000-19 999	21 av 33	64 %
10 000-14 999	39 av 59	66 %
5 000-9999	37 av 61	61 %
0 – 4 999	8 av 14	57 %

De 20 befolkningsmässigt största kommunerna har registrerat in arbetsmarknadsstatistik till Kolada, vilket säkerställer resultatet ännu mer eftersom dessa kommuner har en omfattande verksamhet.

Av de 100 största kommunerna har 83 kommuner rapporterat in uppgifter till databasen.

Organisering av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Kommunernas formella ansvar på det arbetsmarknadspolitiska området är begränsat, men i varje kommun ska det enligt gällande lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd finnas en arbetslöshetsnämnd som har till uppgift att vidta åtgärder för att förebygga arbetslöshet och minska verkningarna av arbetslöshet. En kommun kan tillsätta en särskild arbetslöshetsnämnd eller uppdra åt en annan nämnd att vara arbetslöshetsnämnd. Om det inte finns en särskild nämnd är kommunstyrelsen arbetslöshetsnämnd.

Ansvar för arbetsmarknadsfrågorna

Tabell 3 Under vilken nämnd sorterar den kommunala arbetsmarknadsverksamheten? N³ = 182

Nämnd	Andel
Kommunstyrelsen	38 %
Egen nämnd för arbetsmarknadsfrågor	4 %
Gemensam nämnd/utbildningsnämnden	14 %
Gemensam nämnd/socialnämnden	34 %
Annat	10 %

Kommunstyrelsen eller socialnämnden har oftast ansvar för arbetsmarknadsfrågorna.

7 kommuner (4 procent) uppger att de har en särskild nämnd för arbetsmarknadsfrågor. En sådan nämnd finns såväl i större och mindre kommuner t.ex. Borås, Norrköping, Södertälje och Laholm.

Det vanligaste är dock att kommunstyrelsen (38 procent) ansvarar för kommunernas arbetsmarknadspolitiska insatser, i andra hand har kommunerna valt att samordna frågorna med socialnämnden (34 procent). Där kommunstyrelsen ansvarar för arbetsmarknadsfrågorna är befolkningen i snitt per kommun 18 000 invånare. Mediankommunen i Sverige har cirka 15 700 invånare.

Genomsnittligt antal anställda per kommun som 2016 arbetade med arbetsmarknadsfrågor (årsarbetare)

I de kommuner som rapporterat in uppgifter fanns år 2016 i genomsnitt 18 anställda (årsarbetare).⁴ 60 procent av samtliga som jobbade med arbetsmarknadsfrågor är kvinnor. Storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö är föga förvånande de som har flest anställda inom arbetsmarknadsverksamheten. Stockholm har 369 anställda, Malmö har totalt 222 anställda och Göteborg har 140 anställda.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten har begränsad omfattning i många kommuner. 21 kommuner har angett att de har tre eller färre anställda. Av de svarande kommunerna är det en som uppger att de saknar anställda som jobbar

³ N= Antalet kommuner som har besvarat frågan.

⁴ N=185

speciellt med kommunala arbetsmarknadsinsatser. Det är mycket troligt att flera av de kommuner som inte bidragit med statistik är små och saknar arbetsmarknadsverksamheter och därför inte har några anställda som jobbar med arbetsmarknadsfrågor.

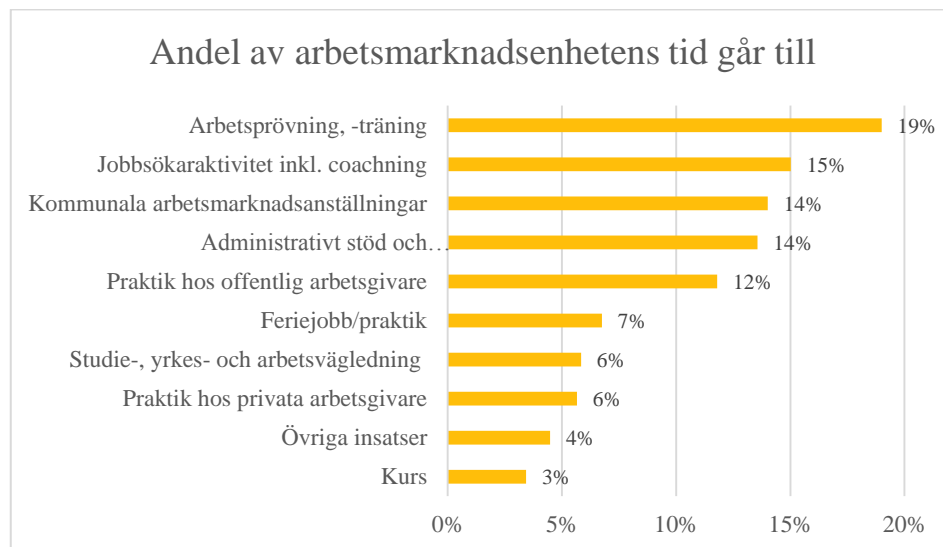
Totalt har de kommuner som besvarat frågan uppgett att antalet anställda uppgår till 3 656 personer.

Omräknat till samtliga kommuner, skattning: Om vi utgår ifrån att antalet årsarbetare per invånare är 0,000469 får vi det skattade värdet på **4 680 anställda**. Detta kan jämföras med antalet anställda på Arbetsförmedlingen som uppgår till cirka **14 600 personer**.

Vilka arbetsmarknadsinsatser erbjuder kommunerna?

För att besvara frågan har arbetsmarknadscheferna i vissa kommuner gjort en uppskattning av hur mycket arbetstid personalen lägger på respektive uppgift. I andra kommuner har man, på elektronisk väg, samlat in information från samtliga medarbetare.

Genomsnittlig andel arbetstid som personalen på de kommunala arbetsmarknadsverksamheterna lägger på följande arbetsuppgifter, N=191

Av de kommuner som har besvarat frågan om hur stor andel av arbetstiden de lägger på ovanstående arbetsuppgifter svarar majoriteteten att en femtedel av arbetstiden ägnas åt arbetsprövning/-träning (19 procent). Det vilket innebär att arbetssökande får stöd för att på en arbetsplats pröva sina förmågor i konkreta arbetsuppgifter. Mora och Askersund är de kommuner som lägger mest tid på arbetsprövning/-träning (60 procent av arbetstiden), men även i Hagfors, Halmstad, och Hörby lägger man en stor del av arbetstiden på dessa arbetsuppgifter (45 - 50 procent).

I andra hand används arbetstiden till att tillhandahålla och administrera praktikplatser (totalt 18 procent), hos arbetsgivare i privat sektor (6 procent) och offentlig sektor (11 procent). I arbetsuppgiften ingår även att stödja den enskilde och/eller handledarna på arbetsplatsen.

Kommunerna lägger i genomsnitt 15 procent av arbetstiden på jobbsökaraktiviteter och coaching. Det innebär att den arbetssökande bland annat får stöd i att skriva CV och söka arbete. 14 procent läggs på verksamhetsutveckling i form av administrativt stöd, ekonomihantering, personalfrågor.

Arbetsuppgifter som syftar till att tillhandahålla och administrera kommunala arbetsmarknadsanställningar tar 14 procent av arbetstiden.

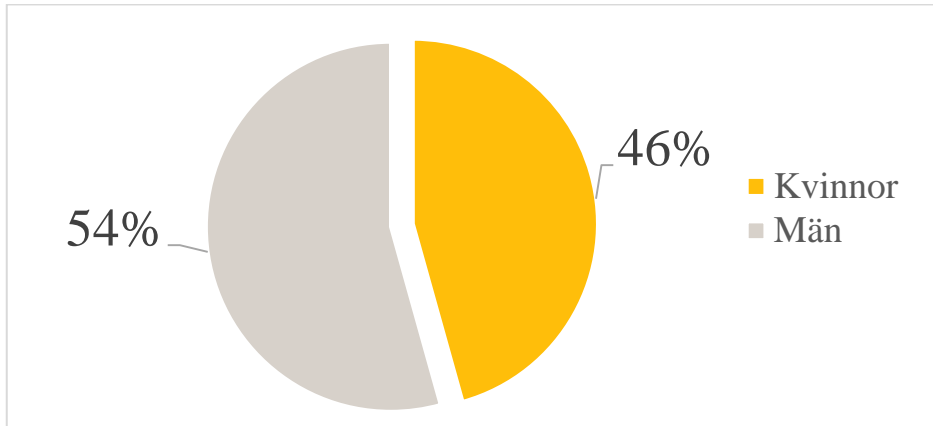
Minst arbetstid lägger man på kurser (3 procent) av olika slag, exempelvis datakurs, körkortsteori och vägledning.

Variationerna är stora mellan kommunerna, vilket kan exemplifieras med att man i Askersund, Halmstad och Mora ägnar mer än 50 procent av arbetstiden åt arbetsprövning/arbetsträning, medan man i Kumla, Norrköping, Skellefteå och

Trelleborg lägger mindre än fem procent av tiden på denna arbetsuppgift. När det gäller kommunala arbetsmarknadsanställningar lägger Kalmar, Mönsterås, Surahammar och Östhammar 50 procent eller mer av arbetstiden på detta medan man i Knivsta, Mölndal och Tyresö ägnar lite tid, tre procent eller mindre åt denna uppgift.

Vilka deltog i arbetsmarknadsåtgärder?

Genomsnittligt antal personer/kommun som 2016 deltog i kommunala arbetsmarknadsåtgärder. N=192

I de kommuner som besvarat enkäten deltog år 2016 i genomsnitt 397 personer/kommun i arbetsmarknadsåtgärder. Männerna är överrepresenterade inom arbetsmarknadsenheterna, 54 procent. Det är ungefär samma andel som hos Arbetsförmedlingen. I gruppen ingår även personer som har anvisats tidigare än år 2016. Det handlar då om personer som har deltagit länge i åtgärder eller personer som har haft en kort åtgärd som anvisades i slutet av år 2015 och avslutades i början av 2016.

I de svarande kommunerna har totalt 76 588 personer deltagit i kommunala arbetsmarknadsåtgärder under året.

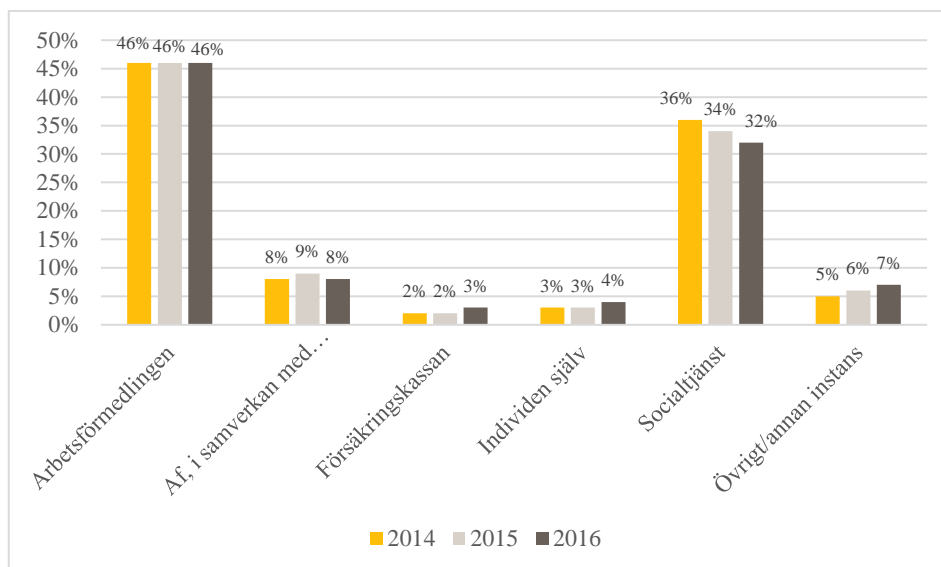
Omräknat till samtliga kommuner, skattning: Om vi utgår ifrån att antalet deltagare per invånare är 0,009477 rör det sig om cirka **95 000 personer**.

I Stockholm har 6 117 personer deltagit i kommunala arbetsmarknadsåtgärder under året, vilket är en minskning (160 personer) från år 2015, Malmö har 3 872 personer och ökar med 100 personer, Göteborg har 3 739 personer och ökar med 916 personer.

Efter storstäderna är det flest deltagare i kommunerna, Uppsala (2 317 personer), Gävle (1 773 personer), Borås (1 690 personer), Halmstad (1 655 personer), Örebro (1 528 personer).

Trelleborg (1 444 personer) och Eskilstuna (1 351 personer). Kommuner med litet antal deltagare i arbetsmarknadsåtgärder är t.ex. Habo (13 personer) och Bjurholm (15 personer).

Genomsnittlig andel anvisningar/kommun som initierats av följande uppdragsgivare. N=194

Kommunerna anger att de flesta arbetssökande som får stöd på de kommunala arbetsmarknadsverksamheterna har anvisats från arbetsförmedlingen

(46 procent) eller socialtjänsten (32 procent).

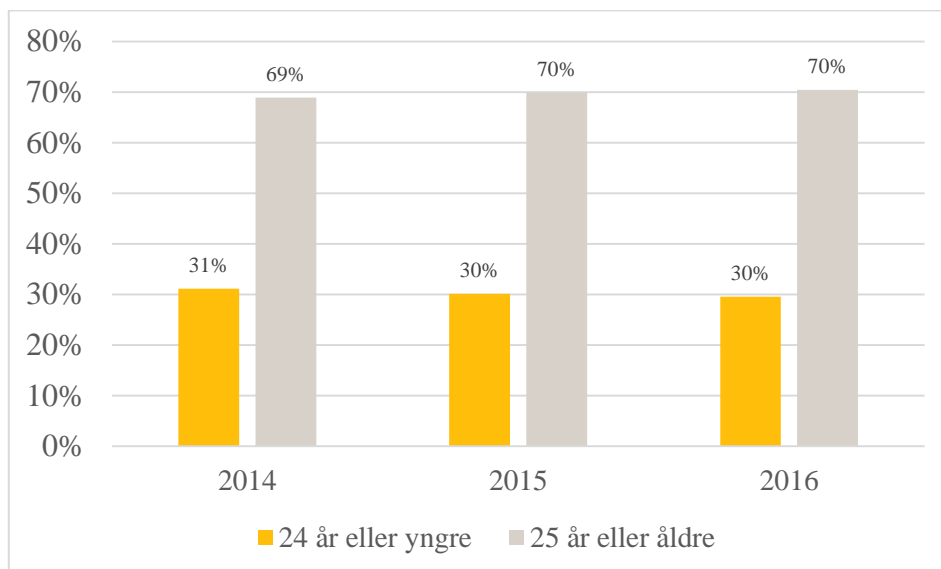
En ny fråga ställdes till kommunerna från och med 2014. Det handlade om enskilda som anvisats till den arbetsmarknadspolitiska verksamheten från Arbetsförmedlingen, men som har gjort det i samverkan med kommunernas socialtjänst. Åtta procent av anvisningarna kommer från Arbetsförmedlingen i samverkan med socialtjänsten. Få deltagare har anvisats från försäkringskassan, tre procent, men gruppen ökade 2016 med en procent.

De flesta kommunala arbetsmarknadsverksamheter tar emot arbetssökande från olika uppdragsgivare. Nedan framgår dock att det finns kommuner som uteslutande arbetar på uppdrag av en uppdragsgivare.

Tabell 4 Kommuner som har angett att anvisningar har initierats av:

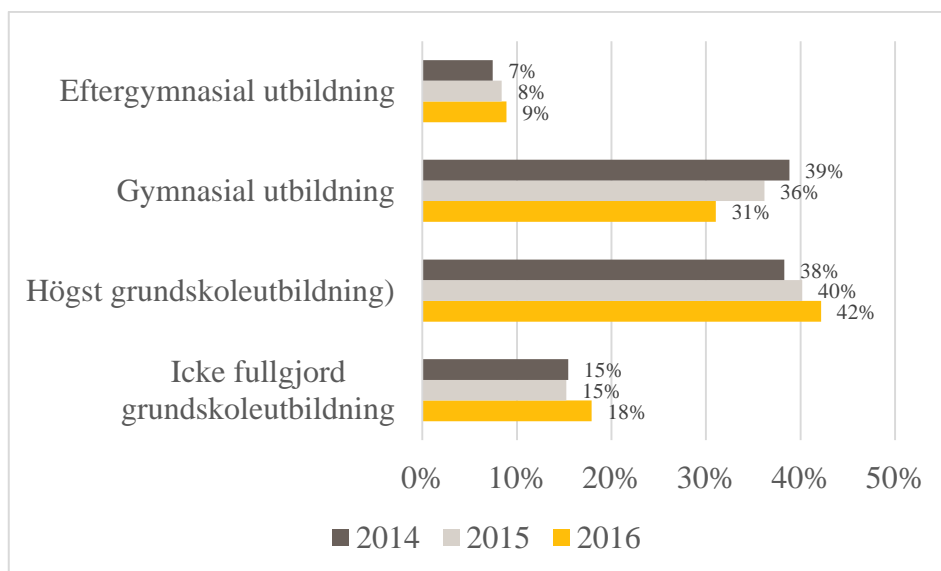
Arbetsförmedlingen 100 procent	Bjurholm, Gotland, Ystad
Socialtjänsten 90 procent eller mer av anvisningarna	Alvesta, Göteborg, Karlstad, Knivsta och Lund.

Genomsnittlig andel deltagare/kommun som är yngre än 25 år respektive 25 år och äldre. N=192

Kommunerna som har besvarat denna fråga uppger att majoriteten av deltagarna är 25 år eller äldre (70 procent). Gnosjö, Hallstahammar, Huddinge och Vetlanda är kommuner som erbjuder mer än 80 procent av alla åtgärder till deltagare som är 25 år eller äldre. Kommuner som har stor andel deltagare yngre än 25 år (60 procent eller mer) är Ekerö, Gnesta, Ljusnarsberg och Växjö. Förändringen mellan 2014 och 2016 är små.

Genomsnittlig andel deltagare/kommun fördelat på utbildningsnivå. N=126

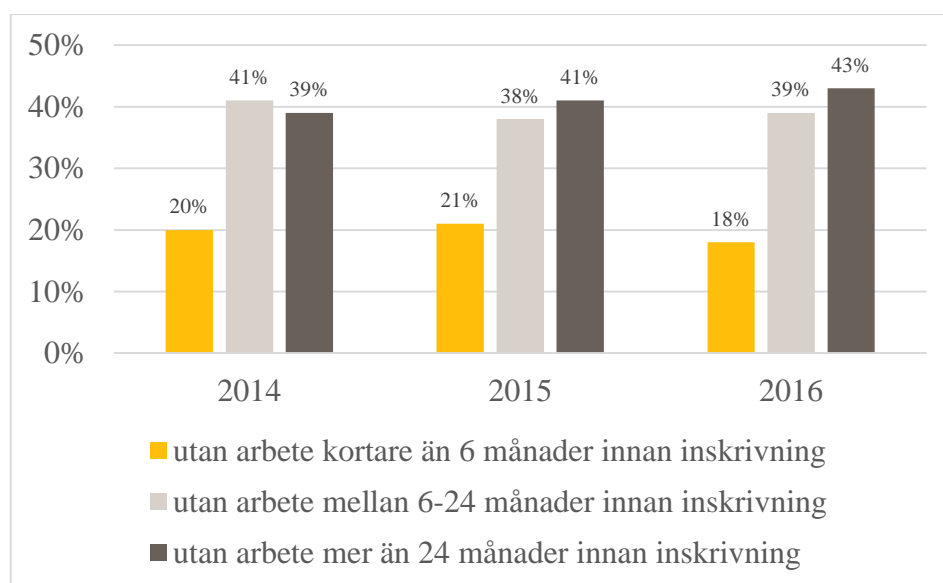
43 procent av kommunerna har svarat och bidragit med information om deltagarnas utbildningsnivå. Huvudorsaken till bortfallet är att dessa uppgifter registreras på olika sätt och att många kommuner därför inte kunnat svara.

Vad gäller deltagarnas utbildningsnivå anger de kommuner som kunnat bidra med statistik att mer än hälften saknar gymnasieutbildning (60 procent). Ungdomar med icke fullgjord grundskoleutbildning har ökat med tre procent.

31 procent av deltagarna har gymnasieutbildning medan arbetsökande med eftergymnasial utbildning mer sällan skrivs in i på de kommunala arbetsmarknadsverksamheterna. Dock är det en ökning från 7 procent 2014 till 9 procent 2016.

De kommuner som har störst andel inskrivna deltagare utan gymnasial utbildning (över 80 procent) är Askersund, Gnosjö, Habo, Hedemora, Kumla, Malung-Sälen, Mönsterås, Orsa, Svenljunga, Tierp, Ydre, Östersund, Simrishamn, Sorsele, Sundsvall, Tingsryd, Torsås Täby, Vårgårda, Vännäs, Väster-
vik, Årjäng, Åtvidaberg, Östersund och Östhammar.

Tid utan arbete innan deltagarna skrevs in i den kommunala arbetsmarknadsverksamheten. N=131

Frågan om deltagarens tid utan arbete innan inskrivning har besvarats av 63 procent av de kommuner som bidragit med arbetsmarknadsstatistik till databasen Kolada. Dessa kommuner har uppgett att majoriteten av deltagarna (82 procent) hade varit utan arbete i mer än 6 månader eller mer innan de skrevs in i den kommunala arbetsmarknadsverksamheten och 43 procent hade varit utan arbete i mer än 2 år. 18 procent hade varit utan arbete en kortare tid än 6 månader innan de skrevs in i arbetsmarknadsverksamheten.

I Arvika, Eksjö, Grums, Habo, Leksand, Osby, Oxelösund, Tibro, Tingsryd och Töreboda finns de som har haft störst andel personer som varit utan arbete i mer än 24 månader innan de kom till arbetsmarknadsenheterna (mer än 70 procent av deltagarna).

Störst andel av deltagare som har varit utan arbete kortare tid än 6 månader innan inskrivning fanns under 2016 i Borgholm, Ekerö, Falköping, Hedemora, Malung-Sälen, Ljusnarsberg, Nybro, Sigtuna, Sundbyberg och Säffle.

Vilka resultat uppnås?

Tabell 5 Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet (medelvärde). N=174

Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet	Antal av samtliga kvinnor	Antal av samtliga män
Börjat arbeta	24 %	28 %
Börjat studera	12 %	8 %
Överförd till annan myndighet	13 %	13 %
Slutförda uppdrag	27 %	26 %
Någonting annat än ovanstående	24 %	24 %

Ovanstående tabell visar vad som hänt med deltagarna vars insatser har avslutats under år 2016. I genomsnitt har 24 procent av kvinnorna och 28 procent av männen börjat arbeta och 12 procent av kvinnorna och 8 procent av männen har börjat studera vid avslut.

Med begreppet ”börjat arbeta” avses osubventionerade och subventionerade anställningar på den reguljära arbetsmarknaden. För att räknas som en anställning ska den ha pågått i minst en sammanhängande månad. Som arbete räknas inte kommunala arbetsmarknadsanställningar, eftersom dessa har kommit till för att mildra verkningar av arbetslöshet.

Med begreppet ”börjat studera” avses utbildning inom ramen för kommunal vuxenutbildning, folkhögskola, högskola eller annan utbildning. För att räknas som studerande ska utbildningen ha pågått minst en månad.

Drygt vart fjärde arbetssökande, dvs 26 – 27 procent, har återremitterats till uppdragsgivaren, (Arbetsförmedlingen, Socialtjänsten eller Försäkringskassan), när det uppdrag arbetsmarknadsverksamheten har haft är slutfört. Vid avslut utfärdar arbetsmarknadsverksamheten i regel ett skriftligt eller muntligt ut-låtande som ligger till grund för fortsatt handläggning.

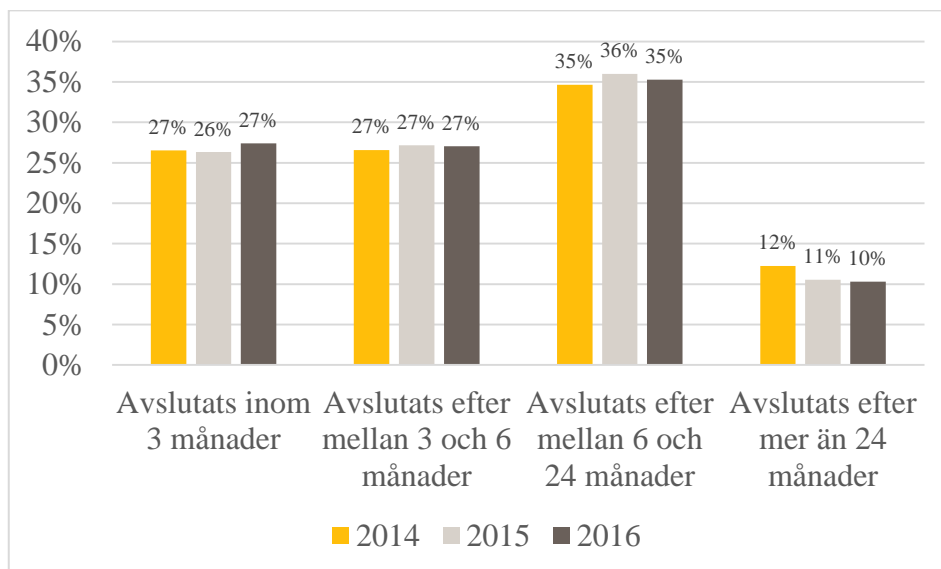
I 13 procent av fallen har den arbetssökande överförts till en annan myndighet. Det kan t.ex. innebära att arbetsmarknadsverksamheten har gjort bedömningen att en arbetssökande inte står till arbetsmarknadens förfogande. Orsaken kan vara sjukdom och att man har hjälpt personen med vårdkontakter. Det kan också handla om personer som deltagit i arbetsträning på uppdrag av Socialtjänsten och som visat att de klarar ett arbete och därför skrivits in som arbetssökande på Arbetsförmedlingen.

Omräknat till samtliga kommuner, skattning: 15 462 personer har gått till arbete efter arbetsmarknadsinsats, 5 589 till studier, 7 921 överförts till annan myndighet, 15 720 har slutfört uppdrag och 14 067 till övrigt. Totalt är summan 58 759 personer.

Alvesta, Bengtsfors, Grästorp, Mjölby, Orsa, Sigtuna och Skövde är de kommuner med högst andel deltagare som har börjat arbeta under 2016. Grums, Hedemora, Köping, Robertsfors, Storuman och Östersund har störst andel deltagare som börjat studera. Andel deltagare som överförts till annan myndighet är mest frekvent i Borås, Halmstad, Herrljunga, Norberg och Oxelösund.

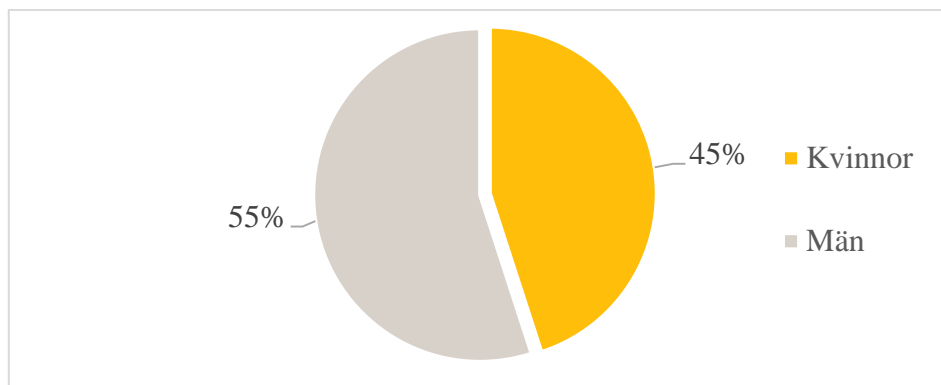
Beträffande slutförda uppdrag så är det vanligast i Höör, Lindsberg, Sandviken, Trosa och Vadstena.

Tid i kommunala arbetsmarknadsåtgärder för deltagare vars insatser avslutades år 2016. N=157

Kommunerna uppger att drygt hälften av de deltagare vars insatser avslutades år 2016 hade varit inskrivna i högst 6 månader (avslut inom 3 månader eller mellan 3 och 6 månader). 34 procent av deltagarna som avslutades hade varit inskrivna i 6 – 24 månader. Vi ser en viss förändring mellan åren 2014 till 2016. Det är färre personer med längre inskrivningstid i gruppen som är inskrivna mer än 24 månader under 2016.

Antal kommunala arbetsmarknadsanställningar (årsarbetare) N=180

Erfarenheter i kommunerna har visat att det är viktigt för arbetssökande med längre väg till arbetsmarknaden att få visa upp sina kunskaper via en – subventionerad – anställning för att senare få en bättre förankring på arbetsmarknaden. Många kommuner ger därför enskilda med ekonomiskt bistånd möjlighet att söka särskilda tidsbegränsade anställningar⁵ som tillskapats för att arbetssökande ska få arbetslivserfarenheter och referenser som underlättar deras etablering på arbetsmarknaden.

De kommuner, som har besvarat frågan om antalet tidsbegränsade kommunala arbetsmarknadsanställningar hade totalt 12 744 anställningar (årsarbetare) varav kvinnornas andel var 45 procent och männens 55 procent. Det är ungefärligen samma fördelning som på Arbetsförmedlingen där andelen kvinnor är

⁵ Med särskilda tidsbegränsade anställningar menas anställningar exempelvis i form av Nystartsjobb, OSA, Utvecklingsanställning, Trygghetsanställning och helt kommunalt finansierade projektanställningar.

44 procent och männens andel är 56 procent. Stockholm är den kommun med flest anställningar. Under 2016 fanns totalt 650 kommunala arbetsmarknadsanställningar (årsarbetare). I Eskilstuna var det 533 anställningar, Gävle 462, Malmö 404 och Göteborg 396.

Omräknat till samtliga kommuner, skattning: Om vi utgår ifrån att antalet årsarbetare per invånare är 0,001711 får vi det skattade värdet på **17 100 anställningar** (årsarbetare) **i hela landet.**

Antal feriepraktikplatser under 2016

Feriepraktik kan erbjudas ungdomar som sökt, men inte fått sommarjobb. 187 kommuner har svarat att de haft 59 976 ungdomar från grund- och gymnasieskolan i feriepraktik.

Omräknat till riksnivå, skattning: Om vi utgår ifrån att antalet som har feriepraktik per invånare är 0,007481 får vi det skattade värdet på över **75 000 ungdomar med feriepraktik i riket.** Fördelning av feriepraktikplatser till flickor är 49 procent och pojkar 51 procent.

Köp av externa tjänster

Frågan om vilka belopp kommunen/den kommunala arbetsmarknadsverksamheten köpte arbetsmarknadsrelaterade tjänster för från privata utförare besvarades av 143 kommuner. Av de svarande har 17 kommuner angett att de köpt externa tjänster för mer än en miljon kronor. 57 kommuner har inga köp av externa tjänster. Variationen är stor, mellan 0 kronor till 39 742 513 kronor. Medianvärdet för de kommuner som köpt tjänster ligger på 20 000 kronor.

Stockholm kommun hade högst kostnader (ca 39,7 miljoner kronor), därefter Helsingborg (21,1 miljoner kronor) och Uppsala (15,9 miljoner kr).

Avslutande kommentarer

SKL har via enkätundersökningen fått bekräftat att kommunerna tar ett mycket stort ansvar för arbetsmarknadspolitiska insatser på lokal nivå. År 2016 deltog totalt 95 000 personer i kommunala arbetsmarknadsåtgärder och 4 680 kommunanställda jobbade med arbetsmarknadsfrågor. Enkäten visar att det råder stora skillnader mellan olika kommunerna vad gäller målgrupper, organisation, arbetsmetoder och samarbete inom arbetsmarknadspolitiken.

En viktig anledning till att kommunerna tar aktiv del i det arbetsmarknads-politiska arbetet är att arbetslösheten är kostsam för kommunernas ekonomi. Vid hög arbetslöshet sjunker skatteintäkterna samtidigt som kostnaderna för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser ökar. Av kommunernas räkenskaps-sammandrag år 2016, framgår att kommunernas kostnader för arbetsmarknads-åtgärder uppgick till 4,8 miljarder kronor. Läger man till utgifterna för ekonomiskt bistånd till arbetssökande uppgår kommunernas kostnader till mer än 10 miljarder kronor.

Ett viktigt motiv för att engagera sig i det arbetsmarknadspolitiska arbetet är också att kommunerna via arbetsmarknadspolitiska insatser kan underlätta kommunens kompetensförsörjning.

Eftersom arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvarsområde är kommunernas inställning att kostnader för sysselsättningsskapande insatser ska täckas av staten, enligt finansieringsprincipen. Så sker emellertid inte alltid, vilket medför ökade kommunala kostnader som ofta inte täcks i kommunernas ordinarie budget.

Även om det råder stora regionala och branschmässiga skillnader så finns det en mängd utmaningar som är gemensamma för kommunerna och staten. Arbetslöshetstiderna har förlängts samtidigt som antalet lediga jobb är högt och många arbetsgivare uppger att de har problem att hitta personal med rätt kompetens. Gruppen arbetslösa består i allt högre grad av personer som har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. Dit hör bland annat personer med brister i utbildning, utrikesfödda samt personer med funktionshinder.

Många kommuner har sett att de statliga utbildnings- och sysselsättnings-åtgärderna inte når alla arbetssökande och inte ger tillräcklig effekt. Kvalitetsaspekten måste stå i fokus antingen det gäller strategiska satsningar för att tillgodose arbetsmarknadens behov av arbetskraft eller insatser till stöd för dem som inte kan konkurrera om jobben på den reguljära arbetsmarknaden.

Stat och kommun måste göra en gemensam kraftsamling för att långsiktigt komma tillrätta med problemen på arbetsmarknaden. För att åstadkomma detta krävs att de lokala arbetsförmedlingarna och kommunerna ges möjlighet att utveckla former för samverkan på lokal och regional nivå. Som stöd för detta arbete ligger den ”Nationella överenskommelsen om samverkan mellan Arbetsförmedling och Sveriges Kommuner och Landsting”. Överenskommelsen ska vidare utmynna i lokala och regionala överenskommelser.

Samverkansaspekten är även en viktig punkt i Arbetsmarknadsutredningen, där regeringens direktiv bland annat är att analysera och lämna förslag på hur väl samspelet och ansvarsfördelningen fungerar mellan aktörer som påverkar arbetsmarknadens funktionssätt, med särskilt fokus på statliga myndigheters och kommunernas roll. Förslag på hur förutsättningarna för samverkan och ansvarsfördelning kan förbättras ska även det framgå i utredningen. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 januari 2019. Resultat av utredningen är även ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet inom ett antal områden gällande arbetsmarknadspolitiken, såväl på central som lokal och regional nivå.

Bilagor

Bilaga 1 – Kommuner som lämnat statistik

Kommuner som har lämnat kommunal arbetsmarknadsstatistik år 2016 i Kolada

Alingsås	Gnosjö	Karlskoga	Malmö
Alvesta	Gotland	Karlskrona	Malung-Sälen
Aneby	Grums	Karlstad	Malå
Arboga	Grästorp	Katrineholm	Mariestad
Arvika	Gullspång	Kil	Mark
Askersund	Gällivare	Kinda	Markaryd
Avesta	Gävle	Kiruna	Mellerud
Bengtstorsfors	Göteborg	Knivsta	Mjölby
Bjurholm	Habo	Kramfors	Mora
Bjuv	Hagfors	Kristianstad	Motala
Bollebygd	Hallstahammar	Kristinehamn	Mölnadal
Bollnäs	Halmstad	Krokom	Mönsterås
Borgholm	Haninge	Kumla	Mörbylånga
Borås	Haparanda	Kungsbacka	Nacka
Bromölla	Hedemora	Kungälv	Nora
Burlöv	Helsingborg	Kävlinge	Norberg
Båstad	Herrljunga	Köping	Nordanstig
Dals-Ed	Hjo	Laholm	Norrköping
Degerfors	Hofors	Landskrona	Norrtälje
Ekerö	Huddinge	Laxå	Norsjö
Eksjö	Hudiksvall	Lekeberg	Nybro
Emmaboda	Hylte	Leksand	Nynäshamn
Enköping	Håbo	Lerum	Nässjö
Eskilstuna	Härjedalen	Lidköping	Ockelbo
Eslöv	Härnösand	Lilla Edet	Orsa
Essunga	Härryda	Lindesberg	Orust
Falkenberg	Höganäs	Linköping	Osby
Falköping	Hörby	Ljusnarsberg	Ovanåker
Falun	Höör	Ludvika	Oxelösund
Finspång	Jönköping	Luleå	Pajala
Forshaga	Kalix	Lund	Partille
Gislaved	Kalmar	Lycksele	Piteå
Gnesta	Karlshamn	Lysekil	Robertstorsfors

Ronneby	Sunne	Trollhättan	Västerås
Rättvik	Surahammar	Trosa	Växjö
Sala	Svedala	Tyresö	Ydre
Sandviken	Svenljunga	Täby	Ystad
Sigtuna	Säffle	Töreboda	Ånge
Sjöbo	Sävsjö	Ulricehamn	Åsele
Skara	Söderhamn	Umeå	Åtvidaberg
Skellefteå	Söderköping	Uppsala	Älvdalen
Skinnskatteberg	Södertälje	Vadstena	Älvkarleby
Skövde	Sölvesborg	Vaggeryd	Ängelholm
Sollefteå	Tanum	Valdemarsvik	Örebro
Sollentuna	Tibro	Vallentuna	Örkelljunga
Sotenäs	Tidaholm	Varberg	Örnsköldsvik
Stenungssund	Tierp	Vetlanda	Östersund
Stockholm	Timrå	Vingåker	Östhammar
Storuman	Tingsryd	Vårgårda	Östra Göinge
Strängnäs	Tranemo	Vänernborg	Övertorneå
Sundbyberg	Tranås	Värmdö	
Sundsvall	Trelleborg	Värnamo	

Bilaga 2 – Instruktion Kolada

Så här gör du för att ta fram uppgifter ur Kolada:

Du når databasen Kolada via denna länk:

<http://www.kolada.se>

Jämföraren

1. Välj kommun från startsidan.
2. Gå till fliken ”Tabeller” på fliken längst till höger.
3. Välj ”Kommunal arbetsmarknadsstatistik (KAS)”
4. Nu visas data för de senaste tre åren för vald kommun. Klicka på mini-diagrammen för jämförelser och tidsserier.
5. Exportera tabelldata till Excel via en knapp ovanför respektive tabell. Diagram exporteras enklast med Windows Skärmsklipsverktyget eller motsvarande.

Fri sökning

1. Välj Fri sökning.
2. Gör dina val.
3. Sök nyckeltal genom att skriva in sökord i sökfältet för nyckeltal eller sök dig fram via Bläddra. Lägg nyckeltalet till ditt urval genom att trycka på Enter eller genom att klicka på namnet.
4. Sök kommun eller landsting genom att skriva in namnet i sökfältet eller Bläddra. Lägg kommunen till ditt urval genom att trycka på Enter eller genom att klicka på namnet.
5. De senaste tre åren är förvalda. För att ändra årtal skriv in det eller de år (t.ex. 2013-2015) du vill se data för, och tryck på Enter.
6. Verkställ! Du får först se dina data i en tabell. Du kan ändra inställningar för tabellen eller välja att visa diagram eller karta. Du kan också färglägga tabellen och kartan enligt en förvald inställning och riktning. Denna förvalda inställning går att ändra vid behov via knappen Färgsättning.
7. Du kan exportera tabelldata till Excel eller kopiera diagram, tabeller och karta för inklistring i presentationer eller dokument.

Kommunal arbetsmarknadsstatistik 2016

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tagit initiativ till att i samarbete med Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) bygga upp en databank med statistik om kommunala arbetsmarknadsinsatser. Statistiken publiceras och är tillgänglig för alla i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada.

En majoritet av landets kommuner har bidragit med uppgifter avseende verksamhetsåret 2016. Statistiken samlas in en gång per år.

Denna rapport bygger på vad 208 av Sveriges totalt 290 kommuner registrerat in i databasen Kolada avseende verksamhetsår 2016. En kommun har svarat att man inte har några arbetsmarknadsåtgärder. De kommuner som svarat motsvarar 85 procent av Sveriges befolkning.

Upplysningar om innehållet
Per, Överberg, per.overberg@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2017
ISBN/Beställningsnummer: 978-91-7585-485-4
Text: Per Överberg